

NR15 - Contributiile la asigurarile sociale si profesiile liberale

Implementarea unui sistem de contributii sociale nediferentiat intre salariatii si persoanele fizice autorizate, asa cum este solicitat de anumiti lideri de opinie si analisti, va avea ca efect descurajarea spiritului antreprenorial.

A pune semnul egal intre veniturile acestora si cele salariale ar reprezenta o incalcare a obligatiilor asumate de statul roman, in programul sau de convergenta, fata de CE, dar si o penalizare a celor care produc valoare si constituie capitalul uman pe care se bazeaza dezvoltarea tarii.

Conform „Flash Eurobarometer„, 2007, 45% dintre europeni prefera sa fie liber profesionisti - prin comparatie cu 61% in SUA -tendinta fiind de a micșora aceasta diferenta prin implementarea unor politici specifice.

Statele membre au fost invitate sa sustina si sa stimuleze initiativa privata exercitata inclusiv prin intermediul Persoanelor Fizice Autorizate (“PFA”) sau Persoanelor Fizice Independente (“PFI”).

Fiscalitatea reprezinta un argument si in ceea ce priveste alegerea formei de organizare pentru cei care au initiative antreprenoriale. Daca in cazul PFA exista si alternativa organizarii ca persoana juridica, in cazul profesiilor liberale aceasta alternativa este limitata conform legilor de functionare a anumitor profesii liberale (ex. notari, avocati, executori judecatoresti, practicieni in insolventa, consultanti fiscali, evaluatori, medici etc.) Prin comparatie cu salariatii, activitatea unei PFI nu poate fi efectuata decat in urma atestarii calificarii acesteia de catre organismele profesionale de resort. De cele mai multe ori, PFI este obligata sa plateasca in plus taxe si cotizatii de afiliere la organizatii profesionale.

In majoritatea statelor, atat din Europa Centrala si de Est cat si din Europa de Vest, activitatile independente sint impozitate cu cote mici sau contributiile de asigurari sociale datorate de persoane fizice autorizate sunt plafonate: Slovenia(6%), Lituania(9%), Ungaria(9,5%+6%), Cipru(12,60%),Germania - asigurare voluntara, Finlanda (2,52%), Danemarca (8,00%), Irlanda(sub 1.400 nu se contribuie, 8% aplicat la plafon maxim de 6.250, pentru un venit mai mare de plafon, diferenta de la plafon 5%), Marea Britanie(8% sau 9%), Olanda(26,92%-nivelul maxim de contributie lunar-734 euro), Franta(28,65%-nivelul maxim de contributie lunar-827 euro).

In privinta contributiilor la asigurarile sociale datorate de angajat, majoritatea statelor, atat din zona CEE cat si din Europa de Vest, aplica plafoane maxime pentru aceste contributii, iar cele care nu plafoneaza contributia, aplica in general cote reduse de contributii: Letonia(9%), Cehia (11,00%- nivel maxim de contributie datorat, lunar 609 euro), Bulgaria (12,10%- nivel maxim de contributie datorat, lunar 121 euro), Polonia (13,71%), Slovacia (13,40%- nivel maxim de contributie datorat, lunar 333 euro), Ungaria (17%- nivel maxim de contributie datorat, lunar 251 euro), -Spania (6,35%- nivel maxim de contributie datorat, lunar 201 euro), Suedia(7%- nivel maxim de

contributie datorat, lunar 235 euro), Danemarca (8%), Finlanda (8,94%), Marea Britanie (12%), Portugalia (11%), Belgia (13,07%).

Romania are printre cele mai mari cote de contributii la asigurarile sociale (16,5%) platite atat PFA/PFI, cat si de angajati, atat din randul statelor CEE, cat si din cele ale Europei de Vest.

Contributiile de asigurari sociale, neplafonate, ne plaseaza pe locul intai in CEE in materie de magnitudine a contributiei si a costului pentru angajator si pe un loc fruntas in comparatie cu alte tari din Europa. Acest fapt este perceptut ca o "amenda" aplicata muncii iar contributia nu se regaseste in contraprestatia sociala. Altfel spus, beneficiile limitate, prezente si viitoare, primite de cei ce contribuie efectiv, nu isi gasesc justificare in procentul neplafonat de contributie. Contributiile trebuie plafonate la un nivel rezonabil in asa fel incat sa se atinga atat conceptul de solidaritate sociala, dar si acela de asigurare pentru batranete. Asimilarea veniturilor profesiilor liberale cu cele salariale in privinta contributiilor sociale in cazul in care nu va exista o plafonare a acestor contributii, va fi perceptuta ca un abuz asupra notiunii de solidaritate si va periclita increderea acestei categorii de specialisti in contractul social, desi in cea mai mare parte acesti contribuabili au propriile sisteme de asigurare sociala.

Este evident ca propunerea de a colecta asigurari sociale neplafonate de la PFA/PFI are menirea de a compensa un deficit bugetar prezent si nu tine cont ca va nastea datorii viitoare catre aceasta categorie care intelege aceste contributii ca pe o asigurare.

Sistemul nostru de pensii, in care contributiile salariaților de azi sunt destinate acoperirii drepturilor constituite in timp ale salariaților de ieri, actualmente pensionari, si-a atins optimul in toamna anului 2008. Reducerea numarului de salariați, transferarea catre bugetul de pensii a unui numar mare de beneficiari de pensii speciale, reducerea colectărilor precum si numărul mare al recentelor pensionari anticipate fac ca sustenabilitatea sistemului de pensii sa fie pusă la grea incercare.

Reforma sistemului de pensii si de sanatate presupune renuntarea la principiul "solidarității între generații", devenit nefunctionabil la scara europeana si inlocuirea acestuia cu principiul "beneficierii de sumele economisite de-a lungul vietii"; asigurarea pensiei prin redistribuire va fi inlocuita prin asigurarea pensiei prin acumulare. Fondurile de pensii si de sanatate fiind de natura contributiva voluntara vor fi reconstruite ca fonduri in intregime independente de bugetul de stat si aflate in gestiunea unor institutii de tip financiar, independente de puterea politica. Este singura solutie care poate da echitate si sustenabilitate sistemului, care il poate feri de arbitrar si poate, in același timp, sa ofere șansa unor pensii decente. Fiecare persoana devine titulara a contributiilor sale acumulate in contul de asigurat, fara ca statul sa mai utilizeze aceste contributii in cadrul bugetului de asigurari sociale.

Sistemul stabilit pentru pensii va fi aplicat si in ceea ce priveste politicile in domeniul sanatatii.

Reforma sistemului de pensii și de sănătate are rolul de a scoate la iveală munca la negru, prin introducerea unor sisteme de deductibilități, din impozitul pe venit și impozitul pe profit, pentru primele plătite către fondurile private de pensii și asigurări private de sănătate. Totodată, această reforma va duce la scoaterea sistemului de pensii de sub incidența arbitrariului politic și pe cel de sănătate de sub incidența risipei și a marii corupții; precum și asigurarea de resurse interne pentru finanțarea investițiilor și a deficitelor.